

NOVÉ SOUBORNÉ VYDÁNÍ DÍLA ANTONÍNA DVOŘÁKA: INTERNÍ SOUPIS DĚL (NÁVRH KLAUS DÖGE)

Tato osnova pro záznamy do interního soupisu děl rozlišuje zásadně mezi díly bez textu a díly s textem. Do první skupiny (model 1) patří čistě instrumentální tvorba včetně úprav, které lze považovat za samostatná díla (např. *Slovanské tance* pro housle resp. pro violoncello). Druhá skupina (model 2) zahrnuje vedle druhů hudby s textem ve vlastním slova smyslu jako jsou opera, oratorium, scénická hudba, melodram, sborová tvorba, píseň, chrámová hudba v nejširším slova smyslu také díla založená programně (jako jsou ouvertura *Husitská*, symfonické básně podle balad K. J. Erbena nebo *Píseň bohatýrská*). Interní soupis děl by měl být založen – v souladu s výstavbou nového souborného vydání – pro každé opus zvlášť podle druhů, avšak kvůli celkové orientaci by měl kromě toho obsahovat také chronologický seznam.

NB: Všechny body osnovy obsahují – pokud je to zapotřebí – vedle čistých faktů také komentáře a vysvětlivky.

NÁVRH OSNOVY K MODELU 1 (díla bez textu)

- 1 **NÁZEV DÍLA, OPUSOVÉ ČÍSLO a číslo BURGHAUSEROVA KATALOGU**
 - a) podle původních Dvořákových pramenů
 - b) k tomu, pokud se liší (anebo pokud původní Dvořákův titul/opusové číslo chybí), tytéž údaje podle původních vydání
 - c) pokud existuje: název, pod kterým je dílo obvykle uváděno

NB: Jarmil BURGHAUSER: *Antonín Dvořák. Thematický katalog / Thematisches Verzeichnis / Thematic Catalogue*, 2. vydání, Bärenreiter Editio Supraphon, Praha 1996; dále cit. jako *Bcat*

- 2 **OBSAZENÍ**
[...]

- 3 **DATA KOMPOZICE**
od prvního náčrtu (v nejširším smyslu: od prvního vyjádření záměru) až k ukončení partitury
podle hudebních pramenů a dopisů

NB: U jiných skladatelů to mohou být i jiné nehudební (= nenotové) prameny, např. deníky, písemná svědectví třetích osob, zprávy v tisku atp.

- 4 **DEDIKACE**
 - a) původní Dvořákova
 - b) dedikace v tiscích, pokud se liší od dedikace původní
 - c) dedikační záměry podle Dvořákových dopisů

- 5 **PRVNÍ PROVEDENÍ**
[datum, místo, účinkující, data zkoušek – pokud se dají zjistit]

- 6 **PROVEDENÍ** za skladatelova spoluúčinkování nebo přítomnosti
[místo, datum, data zkoušek, interpreti – pokud se dají zjistit]

- 7 **INCIPITY**
[všechny věty, jako particell s udáním tempa a odkazy na instrumentaci, jakož i – pokud existuje – s příslušným názvem věty]

NB: srov. tematické katalogy děl různých skladatelů [...]

- 8 SKICY**
 a) jednotlivé skicy [místo uložení a signatura – popis pramenů: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, tužka obtáhnutá) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran; přitom zaznamenat škrty a prázdné strany]
 b) souvislá skica [místo uložení a signatura – popis pramenů: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá atd.) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran; přitom zaznamenat škrty a prázdné strany]
NB: někdy se na volných řádcích či stranách vyskytují i další skici k jiným kompozicím anebo i ke kompozicím nerealizovaným, různé přípisy atp.: nutno též poznamenat a popsat
- 9 AUTOGRAFNÍ PARTITURA neboli AUTOGRAF [RUKOPIS]**
 dokončeného díla (přitom se rozlišují kategorie: partitura/dílo – první zápis anebo partitura/dílo – čistopis)
 [místo uložení a signatura – popis pramene: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá, přípisy cizí rukou) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran podle vět; přitom zaznamenat škrty, opravovaná místa a také prázdné strany)]; přepis titulního listu
- 10 OPISY [existující resp. doložitelné]**
 [místo uložení a signatura – jméno opisovače (pokud lze určit, jinak sigla pro anonymní opisovače*) – popis pramene: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá, přípisy cizí rukou) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran podle vět (přitom je třeba zaznamenat škrty a také prázdné strany)]
 *např. opisovač **A, B, C**, nebo **1, 2, 3**, apod.
- 11 PRVNÍ TISK**
 nakladatel, místo, číslo ploten (nebo ediční číslo), počet stran, datum vydání resp. odkaz na ně v..., [pokud lze určit: kolikrát přetiskován, tiskárna], dochované exempláře
 Notorytecká předloha/y [existující resp. doložitelná/é]
 Korekturní obtahy [existující resp. doložitelné]
 Dotisky za života skladatele
 Hlasy – vše s výčtem a uložením příslušných dochovaných exemplářů
NB: Jestliže nelze zjistit a prozkoumat všechny dochované výtisky, spokojíme se aspoň s několika vzorky, dochovanými v různých institucích, event. v soukromém vlastnictví
- 12 ÚPRAVY** provedené skladatelem
 [klavírní výtah, úpravy pro jiné nástroje]; k tomu
 a) autografy
 b) notorytecké předlohy [pokud existují]
 c) tisky
- 13 PROVOZOVACÍ MATERIÁL**
 a) Dvořákovy příruční exempláře a dirigentské partitury;
 b) orchestrální hlasy užívané při provedeních, která řídil [resp. na nichž byl přítomen];
 c) pokud D. účinkoval jako interpret [např. v komorních dílech], pak [existující resp. doložitelný] notový materiál z těchto provedení ;
 rozlišující kritéria: rukopisný materiál – tištěný materiál s rukopisnými poznámkami – tištěný materiál

- 14 **STEMMA k [VIZUÁLNÍMU ZOBRAZENÍ] STAVU PRAMENŮ**
[nezvěstné nebo ztracené prameny jsou vyznačeny { }]
- 15 **ÚRYVKY Z DOPISŮ**
[podle vydání M. Kuny, kopií příslušných autografních předloh a průběžně aktualizovaném interním soupisu dopisů]; chronologické uspořádání; ne shrnutí, nýbrž pokaždé úplný citát
NB: Milan KUNA a kol.: *Antonín Dvořák. Korespondence a dokumenty*, 10. sv., Praha 1987–2004; dále cit. jako Kuna1–10
- 16 **FAKSIMILE**
[bibliografické odkazy, též aukční katalogy]
- 17 **LITERATURA**
[k filologii a vzniku díla]
- 18 **NB:** Pokud se dochovalo více **VERZÍ** některého díla, je nutné postupovat podle bodů **1–17** pro každou verzi zvlášť

NÁVRH OSNOVY K MODELU 2 (DÍLA S TEXTEM)

- 1 **NÁZEV DÍLA a OPUSOVÉ ČÍSLO a [číslo BURGHAUSEROVA KATALOGU]**
a) podle původních Dvořákových pramenů
b) k tomu, pokud se liší (anebo pokud původní Dvořákův titul/opusové číslo chybí), tytéž údaje podle původních vydání
c) pokud existuje: název, pod kterým je dílo obvykle uváděno
- 2 **OBSAZENÍ**
- 3 **DATA KOMPOZICE**
od prvního náčrtu (v nejširším smyslu: od prvního vyjádření záměru) až k ukončení partitury
podle hudebních pramenů a dopisů
- 4 **DEDIKACE**
a) původní Dvořáková
b) k tomu, pokud se liší, v tiscích
c) dedikační záměry podle Dvořákových dopisů
- 5 **PRVNÍ PROVEDENÍ**
[datum, místo, účinkující, data zkoušek]
- 6 **PROVEDENÍ za Dvořákova spoluúčinkování**
[místo, datum, zkoušky, interpreti]
- 7 **INCIPITY**
[jednotlivé scény, jako particell s udáním tempa a odkazy na instrumentaci, jakož i – pokud existují – na příslušné nadpisy a scénické poznámky]

- 8** **TEXTOVÉ PŘEDLOHY**
a) rukopisné textové předlohy [místo uložení a signatura – popis pramenů: celkový rozsah, list, složka, formát, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá atd.)]; skladatelovy přípisy
b) tištěné textové předlohy, které skladatel použil [vydání, nakladatel, rok a místo publikace; dochované exempláře; případné rukopisné přípisy]
c) kodifikované textové předlohy [mešní texty, texty duchovních písní, mariánských zpěvů, žalmů atd.] – Dvořákovy odchylky
d) autorizované překlady (Otilie Malybrok-Stieler, Vítězslav Hálek, Siegfried Kapper atd.); rukopisné a tištěné prameny, Dvořákova stanoviska, zásahy a korektury
- 9** **SKICY**
a) jednotlivé skicy [místo uložení a signatura – popis: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, tužka obtáhnutá) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran (přitom zaznamenat škrty a prázdné strany)]

b) souvislá skica [místo uložení a signatura – popis pramenů: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá atd.) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran (přitom zaznamenat škrty a prázdné strany)]
- 10** **AUTOGRAFNI PARTITURA neboli AUTOGRAF [RUKOPIS]**
dokončeného díla (přitom se rozlišují kategorie: partitura/dílo – první zápis anebo partitura/dílo – čistopis)
[místo uložení a signatura – popis pramene: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá, přípisy cizí rukou) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran podle vět (přitom zaznamenat škrty, opravovaná místa a prázdné strany)]; přepis titulního listu
- 11** **OPISY** [existující resp. doložitelné]
[místo uložení a signatura – jméno opisovače (pokud lze určit, jinak sigla) – popis pramene: celkový rozsah, list, složka, formát, druh papíru, počet notových osnov, způsob linkování, způsob zápisu (inkoust, tužka, modrá barva, červená barva, tužka obtáhnutá, přípisy cizí rukou) – podrobný výčet obsahu jednotlivých stran podle vět (přitom zaznamenat škrty a prázdné strany)]
- 12** **PRVNÍ TISK**
nakladatel, místo, číslo ploten (nebo ediční číslo), počet stran, datum vydání resp. odkaz na ně v..., [pokud lze určit: kolikrát přetiskován, tiskárna], dochované exempláře
a) notorytecká předloha/y [existující resp. doložitelná/é]
b) korekturní obtahy [existující resp. doložitelné]
c) dotisky za života skladatele s výčtem příslušných dochovaných [zjištěných] exemplářů
d) hlasy
e) samostatná vydání
f) autorizované překlady
g) tištěná libreta [též: programy, v nichž je otištěn text nebo jeho části]
- 13** **ÚPRAVY** provedené skladatelem
[klavírní výtah, úpravy pro jiné nástroje]; k tomu
a) autografy
b) notorytecké předlohy
c) tisky

- 14** **PROVOZOVACÍ MATERIÁL**
skladatelovy příruční exempláře a dirigentské partitury; orchestrální a zpěvní party užívané při provedeních, která řídil nebo na nichž byl přítomen;
rozlišující kritéria: rukopisný materiál – tištěný materiál s rukopisnými poznámkami skladatele – tištěný materiál s rukopisnými poznámkami cizí rukou (jejichž původce lze určit: např. zpěváci, kteří účinkovali při prvním provedení) – tištěný materiál s rukopisnými poznámkami blíže neurčenou cizí rukou
- 15** **STEMMA ke stavu pramenů**
[nezvěstné nebo ztracené prameny jsou vyznačeny { }]
- 16** **ÚRYVKY Z DOPISŮ**
[podle vydání M. Kuny, kopií příslušných autografních předloh a průběžně aktualizovaném interním soupisu dopisů]; chronologické uspořádání, ne shrnutí, nýbrž pokaždé úplný citát
- 17** **FAKSIMILE**
- 18** **LITERATURA**
[k filologii a vzniku díla]
- 19** * u **VERZÍ** pro každou verzi tentýž postup s příslušnými odkazy
- 20** **NB:** ediční problematika operních děl je kromě jiného specifická v tom, že pracujeme převážně s rukopisnými prameny (autografy, opisy, provozovací materiály atp.); tiskem vycházely vesměs pouze klavírní výtahy [jg]

pozn.: Místo jména Antonín Dvořák je možné si dosadit jméno kteréhokoliv významného skladatele 19. – 20. století [jg]

**PŘÍKLAD ZÁZNAMU V INTERNÍM SOUPISU DĚL
ANTONÍN DVOŘÁK: SMYČCOVÝ KVARTET C DUR OP. 61
(NÁVRH KLAUS DÖGE)**

1 NÁZEV DÍLA, OPUSOVÉ ČÍSLO, [BURGHAUSERŮV KATALOG]

A[utograf]: *Quartett Op. 61* [B 121]

P[rvní tisk]: *Drittes / Quartett / (C-dur) / für / 2 Violinen, Bratsche und Violoncell / von / ANTON DVOŘÁK / Op. 61. / PARTITUR.*

2 OBSAZENÍ

2 Vl, Va, Vc

3 DATA KOMPOZICE

před 25. říjnem 1881 do 10. listopadu 1881

4 DEDIKACE

A[utograf]: *Herr[n] Hofkapellmeister Josef Hellmesberger gewidmet*

P[rvní tisk]: bez dedikace

H[lasy]: bez dedikace

srov. DOPISY

K[lavírní výtah]: bez dedikace

5 PRVNÍ PROVEDENÍ

?? 2. listopadu 1882, Berlin, Joseph Joachim, Heinrich de Ahna, Emanuel Wirth, Hugo Dechert ??

[NB: srov. *Bcat*, s. 210]

6 PROVEDENÍ za Dvořákova spoluúčinkování

nejsou doložena

7 INCIPITY

[NB: na tomto místě vložit příslušné notové příklady]

8 SKICY

skica k 2. větě na A[utografu] Sonáty F dur pro housle a klavír op. 57 [B 106]; 1 strana příčného formátu, 12 taktů, celé přeškrtnuto [viz přepis]

NB: srov. *Bcat* s. 195

skica k 4. větě: MČH-SAD 919

9 AUTOGRAFNÍ PARTITURA [A]

NM-ČMH-MAD, Praha, signatura MČH 1576

21 stran příčného formátu o 24 notových osnovách, ruční linkování, číslování stran vlastní rukou skladatelovou.

Strana 1 obsahuje nadpis: "Quartett Op. 61. Herr[n] Hofkapellmeister Josef Hellmesberger gewidmet." Na začátku věty I stojí datum "25. 10. 1881" (strana 1), na začátku věty II: "27. 10. 1881" (strana 8), na začátku věty III (strana 11): "29. 10. 1881", na začátku věty IV (strana 15): "4. 11. 1881"; na straně 21 je zaznamenána závěrečná poznámka: "V Praze dne 10. 11. 1881".

Psáno černým inkoustem, četné škrty a přelepení – co do charakteru jde tedy zjevně o první zápis partitury, v němž se ještě uskutečnila část kompozičního procesu. Avšak ve smyslu dodatečného přepracování vykazuje **A** množství korektur a zvýraznění provedených jinou tužkou a jiným inkoustem, jež jsou psány jak rukou skladatele, tak také cizí rukou – přičemž ovšem jednoznačné určení autorství se v mnoha případech jeví jako nemožné. Za onou cizí rukou se možná skrývá Robert Keller, lektor a umělecký poradce nakladatelství N. Simrock, Berlin, který Dvořákovu autografní partituru kriticky přehlédl a připravil pro tisk. Dvořák podle dopisu ze 4. března 1882 (poštovní razítko) Kellerovy návrhy akceptoval, neboť píše:

"Das Quartett schicke ich Ihnen heute zurück und habe ich zu den von Herrn Keller gemachten Bemerkungen nichts einzuwenden." [Kuna1, s. 293]

10

OPISY

Opis hlasů pořízený blíže neznámým pražským opisovačem pro Josepha Hellmesbergera [**OH**] a pro Josepha Joachima [**OJ**] – doloženy v Dvořákových dopisech SIM[rockovi] z 10. prosince 1881:

"Nächste Woche soll Hellmesberger in Nice mein neues Quartett spielen. Ich glaube, es ist von meinen Kammermusikstücken das größte und auch vollendetste."

[Kuna1, s. 272-273]

a ze 14. prosince 1881:

"Ich habe das Quartett [= op. 61] auch für Joachim abschreiben lassen. Er hat mich neulich in Berlin [= ?] um mein neues Quartett befragt. Ich will es ihm dann schicken."

[Kuna1, s. 275]

Dotaz ve Vídni (Gesellschaft der Musikfreunde, pozůstalost Hellmesberger) a v Hamburku (Universitäts-Bibliothek, pozůstalost Joachim) negativní: žádný opis se tam nenachází.

!! V Dvořákově dopisu Joachimovi z 24. května 1882 [není u Kuny, faksimile zčásti v Alain Nicolas – Librairie les Neuf Muses Paris, katalog *Collection d'autographes musicaux. Romantisme et XXe Siècle* Paris [1998] se nachází pasáž:

"Mein neuestes Quartett C-dur (bei Simrock) möchte ich Ihnen auch gern vortragen, wenn Sie schon vielleicht nicht durch Hr. Simrock im Besitze dessen sind."

Tato pasáž by mohla svědčit o tom, že Dvořák měl sice v úmyslu poslat Joachimovi opis, avšak že k opsání ani k odeslání nakonec nedošlo !!

PRVNÍ TISK**P)** první tisk partitury kvartetu

vyšel koncem března/začátkem dubna 1882 v hudebním nakladatelství N. Simrock, Berlin;

číslo ploten 8280

Dochovaný exemplář: British Library, London, signatura "e.250.d.(3.)"

Oznámen v posledním březnovém čísle z roku 1882 časopisu *Signale für die musikalische Welt*, s. 432

Titulní list **P** zní:

"Drittes / Quartett / (C-dur) / für / 2 Violinen, Bratsche und Violoncell / von / ANTON DVOŘÁK / Op. 61. / PARTITUR."

N[otoryteckou předlohou] byl **A**[utograf]; podle příslušné korespondence byl odeslán SIM[rockovi] teprve v lednu 1882; srv. Simrockův dopis z 2. ledna 1882 [Kuna2, s. 341]

H) první tisk hlasů

vyšel koncem března/začátkem dubna 1882 v hudebním nakladatelství N. Simrock, Berlin;

číslo ploten 8281

Dochovaný exemplář: Bayerische Staatsbibliothek, München, Musikabteilung, signatura "4° Mus.pr. 11660"

N[otorytecká předloha]: opis hlasů [oH], srv. Dvořákův dopis ze 14. prosince 1881 [Kuna1, s. 274-275] – neznámá

Korektury: Dvořák prokazatelně dohlížel na tisk svého op. 61 tím, že prováděl korekturu, jak naznačuje dopis ze 4. března 1882 [Kuna...]. Korekturní obtahy se ovšem nedochovaly

ÚPRAVY

Dvořákův 4ruční klavírní výtah [není v *Bcat*]
autograf **K**[lavírního výtahu] neznámý

PK: první vydání čtyřručního klavírního výtahu opusu 61
vyšlo koncem března/začátkem dubna 1882 v nakladatelství N. Simrock, Berlin;
číslo ploten 8282.

Dochované exempláře: Sttatsbibliothek Berlin, Preußischer Kulturbesitz, bez signatury (v někdejší katalogu Deutsche Staatsbibliothek: č. 28); Brahms-Institut an der Musikhochschule Lübeck, bez sign. [tamější seznam s. 17]

Titulní list: Drittes / Quartett / (C-dur) / für / 2 Violinen, Bratsche und Violoncell / von / ANTON DVOŘÁK. / Op. 61. / Clavier-Auszug zu vier Händen vom Componisten. / Pr. Mk. 9-. / Ent^d. Stat. Hall. / Verlag und Eigenthum / von / N. SIMROCK in BERLIN. / 1882.

!! Otakar Šourek [*Dvořáks Werke: Ein vollständiges Verzeichnis*, Berlin 1917, Nr. 42] přisuzuje bez bližšího odůvodnění autorství tohoto klavírního výtahu Dvořákovu blízkému příteli indologovi dr. Josefu Zubatému. Simrockovo vydání **K** ale má na titulním listu řádek "Clavier-Auszug zu vier Händen vom Componisten", a lze si jen stěží představit, že by Dvořák takto veřejně vydával cizí úpravu za svou !!

13 PROVOZOVACÍ MATERIÁL

toho času nedoložen

14 ÚRYVKY Z DOPISŮ

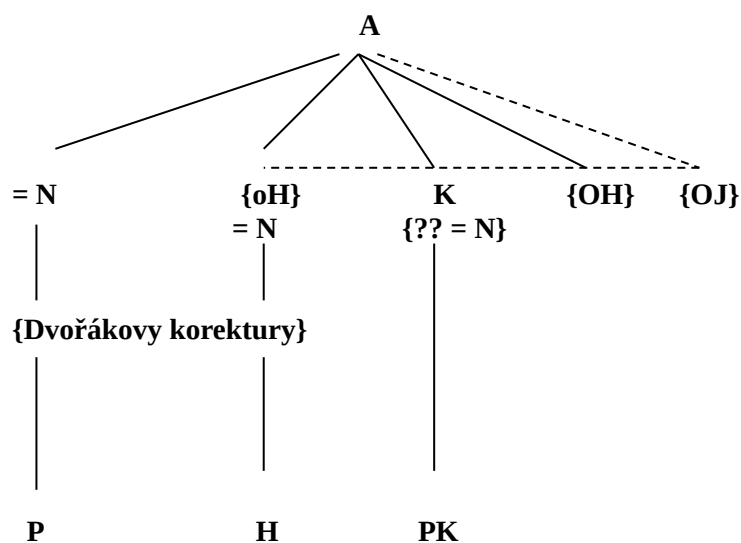
- 1) Hellmesberger Dvořákovi, 29. září 1881, Vídeň-Praha [Kuna5, 327]
- 2) Dvořák Hellmesbergerovi, 1. října 1881, Praha-Vídeň [Kuna1, 261]
- 3) Dvořák Simrockovi, 10. prosince 1881, Praha-Berlín [Kuna1, 272–273]
- 4) Dvořák Simrockovi, 14. prosince 1881, Praha-Berlín [Kuna1, 275]
- 5) Simrock Dvořákovi, 18. prosince 1881, Berlín-Praha [Kuna5, 337]
- 6) Simrock Dvořákovi, 2. ledna 1882, Berlín-Praha [Kuna5, 341]
- 7) Simrock Dvořákovi, 26. ledna 1882, Berlín-Praha [Kuna1, 287]
- 8) Dvořák Simrockovi, 30. ledna 1882, Praha-Berlín [Kuna1, 285–286]
[NB: Dopis obsahující onu informaci se nedochoval]
- 9) Dvořák Balduinu Dörffelovi, 4. března 1882 [Kuna1, 293]

!! **tón F ve 2. houslích**, proti němuž **byly námitky**, je možná ono f^1 ve větě I, t. 107/113, postupující vzhledem k 1. houslím ve skrytých paralelních kvintách !!

10) Dvořák Josephu Joachimovi, 24. května 1882, Praha-Berlín, [není u Kuny, cit. dle ukázky faksimile u Alaina Nicolase – Librairie les Neuf Muses Paris, katalog *Collection d'autographes musicaux. Romantisme et XXe Siècle* Paris [1998]

15

STEMMA [=VIZUÁLNÍ ZNÁZORNĚNÍ stavu pramenů]

16

FAKSIMILE

není doloženo

17

LITERATURA

Šourek (1917): č. 42 [Otakar ŠOUREK: *Dvořáks Werke. Skladby Dvořákovy*, Berlin 1917]Šourek (1955): 99–106 [Otakar ŠOUREK: *Život a dílo Antonína Dvořáka*, díl 2, ³Praha SNKLHU 1955]Clapham (1966): 175–177 [John CLAPHAM: *Antonín Dvořák. Musician & Craftsman*, London 1966]Schick (1991): 235–261 [Hartmut SCHICK: *Studien zu Dvořáks Streichquartettten (Neue Heidelberger Studien zur Musikwissenschaft Bd. 17)*, Laaber, Laaber-Verlag 1990]

18

odpadá

přeložila a doplnila jg

VÝKLAD K DŮLEŽITÝM PRACOVNÍM BODŮM SOUBORNÉHO VYDÁNÍ DÍLA ANTONÍNA DVOŘÁKA (KLAUS DÖGE, LISTOPAD 1999)

I. Obecně

1. Nové souborné vydání děl Antonína Dvořáka chápeme jako historicko-kritické souborné vydání, které zahrnuje veškerou Dvořákovu tvorbu se všemi jeho díly, verzemi a variantami děl, úpravami, fragmenty a skicami.
2. Rozvržení svazků nového souborného vydání Dvořákových děl podle druhů je nasnadě; fragmenty a sporná díla by mohly vyjít v dodatcích; náčrty, skicy a skicáře (jako např. tzv. Americké skicáře) by mohly vyjít ve zvláštním svazku věnovaném skicám. Kritická zpráva nebude vycházet separátně, nýbrž vždy v rámci příslušného svazku a bude mít tyto části: obecně k edici – prameny – kritika pramenů – revizní zpráva a vyobrazení faksimile.
3. Cílem nového souborného vydání Dvořákových děl je předložit na základě moderní hudební filologie a ediční kritiky takový notový text, který vykazuje největší možnou autenticitu. Kritériem je záměr [intence] skladatele, tak jak je vyjádřen[a] v dochovaných pramenech.

Za prameny považujeme:

- * Autografy: skicy, první zápisy, čistopisy, [autorské] opisy
- * Dílčí autografy: korigované opisy, korektury [provedené autorem], příruční exempláře [s autorskými poznámkami]
- * Tištěná vydání: partitury, hlasy, klavírní výtahy, libreta, úpravy
- * Skladatelovy dopisy [deníky aj. svědectví]
- * Dopisy, svědectví a vzpomínky současníků
- * Libreta a texty písní

II. Přípravná fáze

A) Vyhotovení soupisu pramenů, který eviduje hudební i písemné prameny – dochované i nedochované – ke každému z Dvořákových děl. Kritéria jsou přitom

- * pro autografní, částečně autografní, autorizované prameny: vnější znaky (formát, počet osnov, způsob linkování, počet stran, titulní list, použitý psací materiál, stránkování [paginace], škrty, přelepení), určení opisovače, místo uložení (archiv, knihovna, se signaturou a případným datem nabytí) nebo doklad o nález (např. katalog Sotheby, Christie's, Stargardt)
- * pro první vydání a tisky: nakladatelství, místo vydání, číslo ploten, titulní list, způsob tisku (přetisk autografu, litografie, tisk z ploten), datum vydání (měsíc/rok), doklady v nakladatelských katalogích, oznámeních v hudebních časopisech, Hofmeisterově soupisu, doložené exempláře v knihovnách
- * pro příruční exempláře a provozovací materiál: účel použití, datace, vrstvy zápisu, písai

K tomu jsou nutné tyto práce:

1. Rozepsání [úryvků z] dopisů Dvořáka (Simrocka, Brahmsa, Kellera, Dörffela atd.) na kartičky, a to pod zorným úhlem hudební filologie (přání provést změny, dodatečné korektury, údaje o titulech, doklady o pramenech, data odeslání notoryteckých předloh a korekturních obtahů, data obdržení korekturních obtahů a tištěných exemplářů).

K tomu by byl užitečný soupis dopisů, který by seřadil existující dopisy (přijaté a odeslané a dopisy třetích osob) chronologicky a průběžně aktualizoval (nyní např. o nově nalezenou korespondenci A. Dvořáka a A. Göbla).

2. Průzkum hlavních českých a německých hudebních časopisů, pokud jde o zprávy o vydání a recenze Dvořákových děl a také údaje o provedení. Průzkum Hofmeisterova soupisu.

3. Soupis všech provedení Dvořákových děl, uskutečněných za autorova řízení nebo spoluúčinkování. Na takto zjištěných místech (např. Londýn, Leeds, Birmingham, New York, Lipsko, Hamburk) archivní dotazy po případném dochovaném provozovacím materiálu.

4. Vyhledání pozůstalostí a jejich prozkoumání z hlediska možných Dvořákián, např.: Lachner, Wihan, Neruda, Slavkovský, Joachim, Simrock, Becker, Bülow, Hellmesberger, Hanslick, Zubatý, Suk, Novák, Seidl, Richter, Onříček, České kvarteto, Červinková-Riegrová, Kvapil atd.

5. Vyhotovení katalogu ukázek rukopisů: v něm dokumentování vlastností, proměn a zvláštností Dvořákovy rukopisu v průběhu jednotlivých tvůrčích etap (např. klíče, pauzy, pedál, dynamika, [staccatové] tečky, čárky, klínky, psaní data atd.); v něm dále ukázky rukopisů suka, Nováka, Zubatého, Seidla, dobových pražských opisovačů, opisovačů a lektorů Simrockova nakladatelství atd.

6. Vzhledem k možným Dvořákiánům průzkum archivu Národního divadla v Praze, archivu pražské konzervatoře, archivu České filharmonie, archivu Vídeňských filharmonií, Londýnských a Newyorských filharmonií atd.

B) Zpracování edičních zásad

1. Srovnání s existujícími novými soubornými vydáními (např. Brahms, Mendelssohn) může poskytnout vodítko k vnějším aspektům (uspořádání partitury, klíčování, umístění zpěvních partů, číslování taktů, prstoklady, smyky atd.) a ulehčit rozhodování. Přitom by snad mohlo platit, že to, co není v pramenech a na pramenech signifikantní, může být podáno v moderní vnější úpravě.

2. Ke speciálním aspektům několik otázek, které čekají na diskusi:

* Vyznačení editorských zásahů v hlavním textu – ano či ne?

* Šetrné modernizování textů a libret, které Dvořák zhudebnil? Anebo zůstává text zhudebněný Dvořákem naprosto závazný?

* Dvořákovy odchylky oproti původním textům do revizní zprávy?

* Obloučky u melodických ozdob odstranit nebo podržet?

* Nedůslednosti [zápisu] u opakovaných míst odstranit?

přel. jg

Klaus Döge (1951–2011)

byl německý muzikolog s velkou zkušeností z přípravy kritických notových edic děl novější hudby 2. pol. 18. – 1. pol. 20. století. Hudební vědu absolvoval na univerzitě ve Freiburgu i.Br. a poté pracoval jako muzikolog „na volné noze“ pro různá německá hudební nakladatelství, rozhlas i televizi. Od r. 1992 působil jako člen edičního týmu *Richard-Wagner-Gesamtausgabe* v Mnichově, od r. 2003 jako jeho vedoucí.

V posledním roce života přesídlil do Drážďan, kde spolupracoval na přípravě souborného kritického vydání korespondence Roberta Schumanna (*Robert-Schumann-Briefausgabe*). Soustavně se zajímal rovněž o českou hudbu, zvláště o život a dílo Antonína Dvořáka. Je autorem úspěšné biografie *Antonín Dvořák. Leben – Werke – Dokumente*, která vyšla v Německu ve dvou vydáních, a v českém překladu (*Antonín Dvořák. Život – Dílo – Dokumenty*) v nakl. Vyšehrad r. 2013.

Nové souborné vydání díla Antonína Dvořáka

Projekt byl iniciován německým nakladatelstvím Bärenreiter Kassel, které počátkem 90. let minulého století privatizovalo a učinilo svou českou pobočkou někdejší vydavatelství Editio Supraphon.

Brzy po r. 2000 se přípravy projektu ujal tehdejší Ústav pro hudební vědu AV ČR (od r. 2003 Oddělení, později Kabinet hudební historie Etnologického ústavu AV ČR), v jehož rámci se ustavila nepočetná skupina mladých muzikoložek a muzikologů, pověřených tímto badatelsko-edičním úkolem. Od počátku se také počítalo s tím, že půjde o projekt založený mezinárodně, na němž se budou aktivně podílet také zkušenější badatelé především z Německa, Velké Británie a USA. Realizace projektu však postupně narážela na stále větší personální, organizační a vpsledku i finanční obtíže. V souvislosti s nedávnou obsahovou i personální reorganizací pracoviště, které nyní funguje jako Oddělení muzikologie Ústavu dějin umění AV ČR, byl projekt zastaven.